

הקהל בתי ספר

חינוך לזהות יהודית-ישראלית ודמוקרטית בבתי"ס הממלכתיים

יום א', ח' ניסן תשס"ח
13 באפריל 2008 • סמינר רמת אפעל

09:30-10:00 התכנסות, הרשמה ומעבר בין דוכני הארגונים, יוגש קפה וכיבוד קל.

10:00-11:00 **פתיח ליום (אולם בית חומה):** את הכנס יפתח סרטון המציג את מרחב ההתחדשות היהודית הפלורליסטית בישראל. לאחריו יתקיים דיון בנושא החשיבות האסטרטגית שביישום דו"ח שנהר במערכת החינוך הממלכתית (בהנחיית מאיר יפה, מנכ"ל עמותת פנים). נסיים חלק זה בהצגת מצגת החושפת את תקציבי המדינה הקיימים היום לתגבור לימודי יהדות (אורלי ברודי- שקורי, עמותת פנים).

11:15-12:15 **פעילויות ארגונים סבב א':**

"הגדת לבנך ובתך" - הגדת פסח כהדדמנות ללמידה ולעשייה חינוכית (מרכז לוקיי לחינוך יהודי): באמצעות הגדת הפסח ניתן לספר סיפור העוסק בזהות ובזכרון קולקטיבי. הסדנא מציעה התבוננות רפלקטיבית על מיומנויות הוראה שונות דרך לימוד טקסט קנוני המייצר נראטיב מסירת והבנית הזכרון מדור לדור. הסדנא מיועדת למורים בבתי ספר בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע. (כיתת שעורה)

"מארץ זבת חלב ודבש לארץ נהדרת" (נאות קדומים): לטייל בין שורות התנ"ך המשנה והתלמוד. לצאת אל מחוזותיו הירוקים של ארון הספרים היהודי. לגעת במציאות החיים ונופי הארץ כפי שהם משתקפים במסורת לאורך השנים. נאות קדומים השמורה הלאומית של טבע הארץ במקורות ישראל, מעניקה חוויה יחודית של צבעים, טעמים וריחות בניחוח ארצישראלי. הסדנא מיועדת למורים בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע. (כיתה 16)

חינוך וקהילה - בית ספר בלב הקהילה (המדרשה באורנים): התנסות בלימוד בית מדרשי המשלב עבודה סדנאית עם המקורות ודיון על מקומו של בית הספר בחיבור הקהילה. הסדנא מיועדת למורים בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע. (כיתת גפן)

מורה - תלמיד - הורה: "משולש" קיומי בהווה הבית ספרית מהיבט יהודי (מרכז יעקב הרצוג): הדגמה של יחידה אחת מתוך תוכנית של 56 שעות המיועדת ללימוד משותף של הורים, מורים ותלמידים בסגנון בית מדרשי. התוכנית מיועדת למורים בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע. (כיתת תאנה)

אורח חיים חילוני בבית הספר הישראלי - סדנא לקראת חג שבועות (משמר החינוך): כיצד אנחנו והילדים יכולים לאהוב את חג השבועות? האם קיים אורח חיים הומניסטי חילוני שהוא גם יהודי? מה בין נתן זך, הרמב"ם ושפינוזה? בסדנא נגבש יחד מתווה לחג שבועות הומניסטי בבית הספר. הסדנא מיועדת למורים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע. (כיתת זית)

בית מדרש קולנועי - השתלמות למורים לתנ"ך, תושבע"פ, קולנוע ותקשורת (חכמת הלב): פעילות למורים בבתי"ס העל יסודיים. (כיתת תמר)

12:30-13:30 **פעילויות ארגונים סבב ב':**

"טקס יהודי בבית הספר" (התנועה ליהדות מתקדמת-אגף החינוך): לימוד וסדנא בנושא מקומו של הטקס היהודי בבית הספר. הפעילות מיועדת למורים בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע. (כיתת שעורה)

"ערכים במשפחה, או: מה לומדים במשפחה" (יהלום): לכל משפחה, הגרעינית, המורחבת, העדתית והלאומית, יש סיפור מכון ממנו נובעים הערכים המשפחתיים, החוקים ונורמות ההתנהגות המצופות מהילדים. במפגש אנו מעלים אל פני השטח את מערכת הערכים הנמצאת ביסודה של המשפחה ובוחנים גם כיצד היא עוברת בין הדורות. הפעילות מיועדת למורים, הורים ותלמידים בבתי"ס היסודיים, חט"ב וחט"ע. (כיתת תאנה)

"מחנכים במנהרת הזמן" - מסע בעקבות סיפורי מחנכים מהגמרא ועד מאיר שלו (שיטים מכון החגים): דיון ושיחה על דמותו ותפקידו של המחנך בעקבות מדרשים וסיפורים. הפעילות מיועדת למורים בבתי הספר היסודיים, חט"ב וחט"ע. (כיתת זית)

"למלא את העגלה" - סדנא מעמיקה בנושא תרבות הנוער הישראלי (עמותת תיקון - מרכז סמינרים "דרך"): דרך צפיה בסרט, שיחה ולימוד נברר כיצד ואיך ניתן למלא את העגלה החברתית שלנו. הסדנא מיועדת למורי חט"ב וחט"ע. (כיתת גפן)

"מחר יקרה לי משהו טוב - בין גרפיטי לצדק חברתי" (קהילה - פרויקט נבחר"ת): באמצעות כתובת גרפיטי וסיפור מהגמרא נעסוק בשאלות בנוגע לצדק חברתי ומעורבות חברתית. ניגע בסוגיות כמו תפקיד המורה היום ומידת המעורבות והעשייה החברתית שלו. הסדנא מיועדת למורי חט"ב וחט"ע. (כיתת תמר)

בית מדרש - למורים, להורים ולתלמידים בנושא "שם וזהות" (תוכנית קרן מורשה ואורט שורשי ישראל, אורט ישראל): התנסות במודל בית המדרש הקהילתי דרך הנושא "שם וזהות". במהלך הסדנא נדון במתח בין זהות אישית וזהות קבוצתית, באמצעות סרטון והצגה שתלמידים הכינו ובאמצעות טקסטים מארון הספרים היהודי. הפעילות מיועדת למורי חט"ב וחט"ע. (כיתה 16)

13:30-14:15 ארוחת צהרים קלה ומעבר בין דוכני הארגונים.

14:15-15:15 פעילויות ארגונים סבב ג':

פרשת שבוע ככלי מחנך ומעצב ערכים חברתיים (סמינר הקיבוצים): התנסות ולימוד פרשת שבוע ככלי מחנך בבית הספר. הסדנא מיועדת למורי יסודי ועל יסודי. (כיתת שעורה)

קש"ר - קהילה של ערבות (מורשה): פעילות סדנאית למורי יסודי ועל יסודי המציגה מרחב של יהדות חברתית כבסיס לבית ספר החי קהילה של ערבות הדדית. (כיתת גפן)

יהדות חברתית - צדק חברתי (בינה): הכרות וחשיפת ההיבט החברתי הקיים ביהדות - "לימוד המוביל לידי מעשה". הפעילות מיועדת למורי חט"ב וחט"ע. (כיתת תאנה)

'ישראל - תמונת מצב' (מלי"ץ): באמצעות תמונות מן העיתונות שצולמו במשך שנות קיומה של מדינת ישראל נעסוק ב'סיפור הישראלי'. נבחן אילו אירועים מרכיבים את הזיכרון המשותף שלנו ואילו משמעויות אנו נותנים לאירועים אלו, מדוע נבחרו תמונות מסוימות ולא אחרות ואיזה סיפור מסופר דרך התמונות, עלינו כחברה ועל האופן שבו אנו תופשים את המציאות הישראלית. נשאל היכן עומדים היחסים בין החברה, המדינה והצבא ביום שאחרי מלחמת הקיץ האחרון? הסדנא מיועדת למורי חט"ב וחט"ע. (כיתת זית)

"ללמוד וללמד" - מגלגלים את המגילות מדור לדור (עתידי במידבר): הצצה לטבע האביבי המתעורר בשיר השירים, במקביל לאהבתם של הדוד והרעיה. היכרות עם תוכנית של צעירים, דתיים ושאינם דתיים, המגיעים לבית המדרש כדי ללמוד על מנת ללמד במערכת החינוך. הסדנא מיועדת למורי יסודי וחט"ב. (כיתת תמר)

15:30-16:30 פעילויות ארגונים סבב ד':

מעגל החגים - חומרי למידה בנושא חגים בשילוב חינוך לשוני (רשת תל"י): חשיפה לתוכניות לימודים חדשות של קרן תל"י בבתי"ס היסודיים, המעשירות את התכנים היהודיים ברוח פלורליסטית. הסדנא מיועדת למורים בבתי הספר היסודיים. (כיתת שעורה)

"יהדות כתובות" לבגרות (מית"ר): הצגת תוכנית חדשה ללימודי בגרות בתיכון, העורכת מסע בעקבות עיצוב המתמשך של הדיוקן היהודי-ישראלי. המסע עוקב אחר אירועים, תהליכים, דמויות וזרמים בשלשלת המסירה היהודית במאות השנים האחרונות. סדנת הלימוד תציג את עיקרי התוכנית ותמחיש אותה במבחר טקסטים מכוננים המשמשים כאבני דרך בעיצוב הדיוקן היהודי. הסדנא מיועדת למורי תיכון. (כיתת גפן)

עימותים בכיתה וסיפורים תלמודיים (אלול - אלו ואלו): מורים רבים מתמודדים בכיתתם עם סוגיות חברתיות וערכיות. התמודדות זו נוגעת בשאלות מהותיות כמו: לחץ חברתי, יחס לחריג ולאחר, "מקובלים ולא מקובלים", חרם על ילד/ה או קבוצה ועוד. אנו מבקשים למקד מבטנו במקורות חז"ל ולהביא סיפורים הבוחנים את שאלות היסוד של מסגרת חברתית וסוגיות ערכיות. הסדנא מיועדת למורים ביסודי בחט"ב ובחט"ע. (כיתת תאנה)

"(ליל סדר חברתי" (במעגלי צדק): הסדנא עוסקת בבעיות חברתיות הקיימות בישראל, בקשר שלהן למקורות היהודיים ובדרכי התמודדות שונות עם בעיות אלו. הפעילות תתבסס על הגדת פסח ייחודית שיוצאת לאור ע"י עמותת "במעגלי צדק" ומשלבת את הפן החברתי - אקטואלי אל תוך טקסט ההגדה. במהלך הסדנא המשתתפים יקבלו עותק מן ההגדה. הפעילות מיועדת למורי יסודי, חט"ב וחט"ע. (כיתת זית)

ישראל - מדינת העם היהודי - תוכנית ל-60 שנה למדינה (בית התפוצות): בחינת הדילמות העומדות בפני מדינת ישראל והעם היהודי, לאור חזונו של האבות המייסדים. נדון כיצד הופכים את החזון למציאות? התוכנית מיועדת למורי על יסודי. (כיתת תמר)

תוכניות לימודים ככלי להתחדשות יהודית (מכון הרטמן): לימוד פרק לדוגמא מתוך הספר "ערכים במועד" כבסיס לדיון בתפיסה הפדגוגית והערכית של תוכניות הלימודים של המכון. הפעילות מיועדת למורי על יסודי. (כיתה 16)

16:30-18:00 פאנל מסכם (אולם בית חומה): אבני היסוד בחינוך לזהות יהודית - ישראלית (שואה ומסע לפולין, טקסטים, חגים ומועדים, צדק חברתי וכו')

משתתפים: ח"כ יו"ר הכנסת לשעבר אברום בורג, פרופ' ישעיהו תדמור, מוקי צור, הרב ד"ר עינת רמון.

מנחה: ד"ר איילה רונן סמואלס (יו"ר עמותת פנים להתחדשות יהודית בישראל) בליווי קטע מוסיקלי: אפרת כהן ורענן כהן